

PRZEGLĄD POMORSKI

DZIENNIK CHELMZYŃSKI

Organ urzędowych ogłoszeń pow. toruńskiego i m. Chełmży

Pismo demokratyczne i bezpartyjne poświęcone sprawom kulturalno - oświatowym i gospodarczym

PRENUMERATA:

wychodzi codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt z dodatkiem tygodniowym „STRZECHA RODZINNA“ wynosi miesięcznie w ekspedycji 2,10 zł, z odnośnieniem w dom przez listonosza 2,46 zł, kwartalnie 7,38 zł. W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeskód w zakładzie, strajków itp., wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie gazety. Nakładem i drukiem „Drukarni Przemysłowej“ (Fr. Miemczyk) w Chełmży. Redakcja czynna od godziny 11 — 12 i od 16 — 17-tej. Redaktor odpowiedzialny: FRANCISZEK MIEMCZYK, Chełmża.

Telefon 72.

OGŁOSZENIA:

10 groszy za millim. 1 łamowy, szerokości 33 mm. Za reklamy na stronie tekstowej szerokości 82 m/m. 50 gr. na II-giej 75 gr. na I-ej 1,— zł.

Przy powtórzeniu ogłoszeń udziela się rabatu. — Przy dochodzeniach sądowych i konkursach wszelkie rabaty upadają. — Ogłoszenia zagraniczne 25% dopłaty.

Za terminowe umieszczenie i przepisane miejsca administracja nie odpowiada, Konta bankowe: Komunalna Kasa Oszczędności w Chełmży — Bank Ludowy Chełmża — Vereinsbank Chełmża — Miejsce płatności Chełmża.

Redakcja Administracja i Ekspedycja: Chełmża, przy Rynku Bednarskim nr. 1., narożnik ul. Hallera

Nr. 177.

Chełmża, niedziela, dnia 4-go sierpnia 1929 r.

Rok II.

Amerykamówi światu prawdę o Polsce.

Nowojorski dziennik „Tribune“ zamieścił obszerną korespondencję o wystawie poznańskiej, wyrażając się z entuzjazmem nie tylko o samej wystawie, ale o postępiej Polski w każdej dziedzinie życia.

Między innymi korespondent pisze:

„W dawnych wiekach Polska znana była jako kraj rycerski, ale zarazem nieudolnie rządzony, jako paradoksalna, potężna republika magnacka, gdzie król był tylko figurą, wreszcie jako kraj romantycznych rycerzy, którzy uratowali Europę i chrześcijaństwo od zagłady hord azjatyckich. Później, gdy Polska utraciła wolność, gdy jej najlepší synowie rozproszyli się po szerokim świecie, Polska stała się nie tylko męczennikiem walczącym z tyranją trzech zaborów, ale także bojownikiem o wolność wszystkich narodów. W smutnych dniach porzoborowych, gdy zdawało się, że nadzieja odbudowy wolnej Polski znikła zupełnie, Polska przypominała światu swoją obecność, swego ducha narodowego i prawo do życia niepodległego, nie tylko heroicznymi powstaniem przeciw przemocy, ale także przez swoją wspaniałą literaturę, sztukę i muzykę. Mimo to przed wybuchem wojny światowej nie było — zdaje się — ani jednego polityka czy męża stanu, tak w Europie jak i w Ameryce, któryby szczerze wierzył w możliwość odrodzenia Polski, jako państwa wolnego i niezależnego. Utrzymywała się ogólnie opinia zagranicą, że Polacy jako naród, nie są zdolni do pokojowej pracy twórczej i do rządzenia własnym państwem. Historycy twierdzili, że upadek Polski spowodowany był właściwie brakiem energii, inicjatywy, wytrwałości, organizacji tych wszystkich cnót obywatelskich, które są niezbędne do utrzymania nowoczesnego, wolnego państwa. Po odzyskaniu niepodległości, po zakończeniu wojny światowej, nawet przyjaciele Polski powątpiewali o długiej egzystencji państwa polskiego. Okazało się jednak, że obawy te były mylne i przesadzone. Otwarcie wielkiej Wystawy Krajowej w Poznaniu, przekonało wszystkich, że marzenia patriotów polskich spełniły się, że Polska żyje, rozwija się i potężnieje. Inicjatorzy Wystawy Poznańskiej oddali Polsce bardzo ważne zasługi. Naród polski, a nie mniej zagranicą, ze zdumieniem patrzy na wspaniały dorobek Polski, osiągnięty w ostatnim dziesięcioleciu i to w okresie nadzwyczajnych trudności ekonomicznych i finansowych. Wszystkie dziedziny życia gospodarczego, społecznego i umysłowego reprezentowane są na Wystawie. Dla ludzi interesujących się stosunkami w Polsce, Wystawa Poznańska jest nieocenionym źródłem informacyjnym“. Następnie korespondent opisuje szczegółowo organizację Wystawy, pawilony, pokazy etc. poczem pisze: „Moralne znaczenie Wystawy, zwłaszcza dla narodu polskiego, jest nadzwyczajne. Wzmacnia ona wiarę narodu we własne siły i dodaje ufności w przyszłość kraju, a równocześnie niweluje różnice dzielnicowe między ludnością dawnych trzech zaborów, jaką wytworzyła niewola. Wystawa otworzyła Polakom oczy i przekonała ich co mogą zdziałać własną pracą i wysiłkiem“.

Prem. Świtalski na czele delegacji polskiej na konferencję haską.

Paryż, 2. 8. Z dobrze poinformowanego źródła dyplomatycznego korespondent Wasz dowiadyje się, że sprawa udziału Polski w konferencji rządów w Hadze, co — jak wiadomo — było postulatem polskiej polityki zagranicznej, została pozytywnie załatwiona. Na czele delegacji polskiej

ma stanąć premier dr. Świtalski, podobnie, jak na czele innych delegacji staną szefowie gabinetów. — W skład delegacji ma wejść też minister spraw zagranicznych Zaleski, jakoteż znakomity znawca spraw reparacyjnych, przedstawiciel Polski w komisji reparacyjnej Mrozowski.

A jednak Sowiety mobilizują!

Moskwa, 2. 8. Wszyscy oficerowie czerwonej armii przydzieleni do oddziałów na terytorjach Dalekiego Wschodu, a przebywający na długoterminowych urlopach, zostali nagle powołani do służby. Równocześnie w okręgach Władystok, Chabarowicz, Amur, Sreteńsk i Czyta zostali po-

wołani na nadzwyczajne ćwiczenia wojskowe poborowi z roczników 1902 i 1903.

Oba te rozkazy mobilizacyjne zostały dziś rozplakatowane we wszystkich miejscowościach unji sowietów.

Wszyscy jadą do Hagi.

Według doniesień dzienników z Hagi, liczyć można napewno na rozpoczęcie konferencji w dniu 6 sierpnia br. Mocarstwa zapraszające: Anglja, Francja, Włochy i Belgja wystosowały do rządu Stanów Zjednoczonych prośbę o wydelegowanie na konferencję swego obserwatora. Prawdopodobnie rzeczoznawcy amerykańscy, którzy współpracowali w układaniu planu Younga wezmą również udział w konferencji haskiej. Przewodnictwem konferencji obejmie premier belgijski Jaspas lub Briand.

Delegacja belgijska składać się będzie z premiera Jaspasa, min. spraw zagranicznych Hymansa i rzeczoznawców.

Delegacja francuska pojedzie do Hagi w poniedziałek. W skład delegacji wejdą m. in. premier Briand, Cheron, Loucheur, Berthelot, Fromageot, Maurean oraz Parmentier. Wysoki komisarz Tirard i naczelny dowódca armji nadreńskiej gene-

ral Giomat udadzą się do Hagi w późniejszym terminie.

Berlin, 2. 8. Minister spraw zagr. Stresemann przyjęty był wczoraj przez prezydenta Hindenburga, któremu przedłożył obszerny sprawozdanie o przygotowaniach rządu niemieckiego do konferencji haskiej. Między prezydentem Hindenburgiem a rządem Rzeszy, jak donosi „Vossische Zeitung“ istnieje zupełna zgoda co do punktów, iż Niemcy w sprawie kontroli Nadrenji nie mogą się zgodzić na żadne ustępstwa.

Niemcy gotowe są tylko nawiązać rokowania w sprawie utworzenia komisji, której kompetencje miałyby się kończyć równocześnie z upływem terminu okupacyjnego a więc w r. 1935. Taką instrukcję otrzymać ma delegacja niemiecka przed wyjazdem na konferencję haską. Rada gabinetowa, która ma się zebrać dzisiaj zatwierdzi prawdopodobnie raz jeszcze to stanowisko.

Lot Zeppelina.

Friedrichshafen, 2. 8. „Zeppelin“ wystartował dziś o g. 3 m. 29 rano do lotu transatlantyckiego z 18 pasażerami.

W czasie lotu na pokładzie „Zeppelina“ znaleziono nielegalnego pasażera, który przed odlotem ukrył się w jednej z kajut.

Sowiety anektują.

Moskwa, 2. 8. Łamacz lodów „Siedow“ dotarł do ziemi Franciszka Józefa, gdzie zatknął czerwony sztandar na znak objęcia grupy tych wysp we władanie Z. S. R. R.

W końcu korespondent zachęca Amerykanów do zwiedzenia Polski, która tak pod względem politycznym jak i ekonomicznym, jest jednym z najbardziej interesujących krajów w Europie.

Korespondencja ta jest pierwszym rzeczowym opisem Wystawy Poznańskiej w prasie amerykańskiej.

Wielki wybuch w kopalni.

Paryż, 2. 8. — Wczoraj wieczorem w jednej z kopalni pod Courcelles — Lens nastąpił wybuch gazu. W chwili wybuchu w kopalni znajdowało się 160 górników. Do północy wydobyto z kopalni 8 trupów.

Poincaré po udanej operacji.

Paryż, 2. 8. B. premier Poincaré poddał się dziś rano operacji, której dokonał prof. Marion. Biuletyn lekarski stwierdza, że operacja odbyła się pomyślnie i że stan chorego jest [najzupełniej] zadowalający.

Wybrany powtórnie.

Londyn, 2. 8. W Preston wskutek przejścia wybranego jako liberała pos. sir Williama Jowitta do labourystów i przyjęcia przez niego teki w gabinecie Mac Donalda, Jowit, który zrezygnował z mandatu i stanął ponownie do wyborów, jako kandydat Labour Party, został obrany 35.680 głosami.

Sto domów w ogniu.

Nicea, 2. 8. W okolicznych miasteczkach pożar zniszczył około 100 domów.

Tajfun.

Hanoi, 2. 8. Tajfun wywołał tu znaczne szkody, niszcząc zabudowania, zrywając dachy i przerywając komunikację.

Huragan nad Mińskiem.

Ryga, 2. 8. Nad Mińskiem szalał huragan, który zrywał dachy z domów, przewracał słupy telegraficzne i drzewa. Straty znaczne.

Votum zaufania dla Brianda uchwalono 325 głosami przeciw 136.

Paryż, 2. 8. Na dzisiejszym pierwszym nadzwyczajnym posiedzeniu Izby po odczytaniu oświadczenia rządu przy zajęciu stanowisk przez stronnictwa został uchwalony wniosek, przyjmujący rząd oraz wyrażający prezydentowi ministrów Briandowi votum zaufania 325 przeciw 136 głosami.

140 posłów wstrzymało się od głosowania.

Wniosek powyższy brzmi dosłownie następująco:

Izba uznaje oświadczenie rządowe, wyraża votum zaufania bez żadnych dodatków i przechodzi do dalszego porządku dziennego.

Samobójstwo wybitnego finansisty.

Londyn, 2. 8. Znanego finansistę sir Drumonda Fräsera znaleziono rano w łóżku z przeciętym gardłem. Fräser popełnił samobójstwo.

Niezwykła katastrofa lotnicza we Francji.

We wtorek zderzyły się we Francji w powietrzu dwa samoloty wojskowe, biorące udział w manewrach wojskowych na placu ćwiczeń w Mailly.

Jeden z nich mógł jeszcze bez przeszkody wylądować, podczas gdy drugi spadł na ziemię.

Pilot wyskoczył z aparatu przy pomocy spadochronu, lecz dostał się pod śmigło, która jeszcze się obracała i poniósł śmierć na miejscu.

Jugosławia manifestuje przyjaźń do Polski

Dnia 28. lipca br. ludność miast Kanjiza i Nowa Kanjiza urządziła samorzutnie szereg wielkich manifestacji na cześć braterstwa polsko-jugosłowiańskiego. Miasta te były udekorowane flagami o barwach polskich i jugosłowiańskich. Przedstawiciele władz oraz liczne rzesze publiczności witały owacyjnie posła polskiego p. Babińskiego. W pierwszym z tych miast odbył się odczyt o Polsce, wygłoszony przez dra Wł. Nikolicza, który skończył uniwersytet warszawski. Na licznych zebraniach wygłoszono szereg gorących toastów na cześć Polski. Na uroczystościach tych obecny był wiceminister spraw zagranicznych Bakotiez, jako prezes klubu polsko-jugosłowiańskiego, oraz szereg wybitnych osobistości.

Ze świata.**Napad emigrantów rosyjskich na Syberję.**

Londyn, 2. 8. Z Pekinu donoszą, iż oddziały chińskie w Mandżurji zostały wzmocnione celem odparcia ewentualnego napadu rosyjskiego.

Wedle dotychczas niepotwierdzonych wiadomości, około 300 żyjących w Chinach Rosjan, będących zwolennikami dawnego rosyjskiego systemu rządowego, urządzili napad ze strony Mandżurji na Syberję. Władze chińskie wypadkiem tym są bardzo zaniepokojone, gdyż obawiają się zaostrezenia rosyjsko-chińskiego napięcia.

Z kościoła afgańskiego.

Londyn, 2. 8. Wedle wiadomości, nadeszłych z Afganistanu, wszelkie ataki Nadiu Khana zwolennika byłego króla Amanullaha, na Chabibullaha, obecnego władcy Afganistanu, zostały odparte. Mimo to jednak Nadir Khan ma nadzieję, iż uda mu się ostatecznie obalić rząd Chabibullaha. Obie partie zbroją się w dalszym ciągu i każda z nich usiłuje uzyskać wśród poszczególnych szczepli afgańskich jak najwięcej zwolenników.

Zamierzony lot „Hr. Zeppelina” naokoło świata.

Nowy Jork, 2. 8. Nadeszły tu program podróży światowej „Graf Zeppelina” przewiduje lot, obejmujący linje powietrzną długości 42 tys. kilometrów.

Sowiety zrzekają się kolei wchodn.-chińskiej

Pekin, 2. 8. Chiński minister komunikacji oświadczył, że Chiny są gotowe nawiązać rokowania z ZSSR. w sprawie uregulowania konfliktu o kolej wschodnio-chińską. Rząd chiński uznaje w zasadzie wspólną własność sowiecko-chińską kolei, lecz domaga się aby administracja kolei spoczywała wyłącznie w ręku urzędników chińskich.

Ryga, 2. 8. Z Moskwy donoszą, że według pogłoski rząd sowiecki zdecydował się odstąpić za pewne kompensacje finansowe kolej wsch.-chińską Chinom i w ten sposób zlikwidować zatarg. De-

cyzja ta została powzięta pod wpływem coraz gorszej sytuacji finansowej Sowieców. Sprzedaż kolei zasiliłaby skarb sowiecki.

Zamaskowana mobilizacja sowiecka.

Moskwa, 2. 8. Ogłoszono tu rozkaz powołujący na ćwiczenia oficerów rez. armji czerwonej, zamieszkały na terytorjum Dalekiego Wschodu. Powołano na również ćwiczenia roczniki 1902 i 1903 w okręgach Władywostoku, Chabarowska, Amuru i Czty.

Statek powietrzny w dniu 7 sierpnia wystartuje z Lakehurst (New Jersey) i polecą przez Los Angeles do Tokio, skąd nastąpi w dniu 26 sierpnia powrót do Lakehurst. W dniu 29 sierpnia „Hrabia Zeppelin” ma wylądować znowu w Lakehurst..

Haga rozstrzygnie spór grecko-turecki.

Ateny, 2. 8. W sprawie uregulowania wymiany ludności między Grecją a Turcją, rząd grecki zaproponował rządowi turekiemu rozpatrzenie sprawy przez sąd rozjemczy. Jak wiadomo, między obu rządami prowadzone były ostatnio w tureckiej stolicy Angorze rokowania, które jednak nie dały pożądanego wyniku. Obecnie rząd grecki zaproponował poprosić prezydenta międzynarodowego sądu rozjemczego w Hadze, o wyznaczenie 3 sędziów, celem ostatecznego zlikwidowania powyższej sprawy.

Ulewa, która trwała 30 godzin.

Z Londynu donosi „Daily Telegraph” że powódź, jaka nawiedziła prowincję Sind nad dolnym Indusem, przybrała znacznie większe rozmiary, niż powódź w najbardziej deszczowej okolicy kuli ziemskiej Assam przed paru laty. Setki ludzi są bez dachu nad głową, liczne linje kolejowe zniszczone.

Z kraju.**Blok lewicy — bez „Piasta”.**

Warszawa, 2. 8. Z powodu pierwszego ożywił się wczoraj gmach sejmu. (Posłowie przyjechali po pieniądze..) Niektóre kluby odbyły narady, m. in. zarząd główny „Piasta”. Poseł Rataj złożył sprawozdanie o przebiegu rokowań z Wyzwoleniem i Stronnictwem Chłopskim o zjednoczenie. W wyniku dyskusji stwierdzono, że wskutek stanowiska Wyzwolenia, które opowiedziało się za wzmocnieniem bloku lewicy, narazie zjednoczenie nie może dojść do skutku. Postanowiono jednakże utrzymywać kontakt z Wyzwoleniem i Stronnictwem Chłopskim na terenie parlamentu i wewnątrz kraju. Wybrano komisję porozumiewawczą, w skład której weszli posłowie: Witos, Rataj, Kiernik, Dębski, i senator Sredniawski.

Delegacja zw. powstańców śląskich u Marszałka Piłsudskiego.

Wczoraj została przyjęta przez Marszałka Piłsudskiego, na specjalnej audjencji, w gmachu generalnego inspektora sił zbrojnych, delegacja Związku powstańców śląskich, w osobach prezesa p. Kornke Rudolfa. Delegacja prosiła p. Marszałka o przyjęcie protektora nad mającymi się odbyć w dniach 15. 16. 17 i 18 sierpnia r. b. uroczystościami dziesięciolecia powstania śląskiego. Pan Marszałek wyraził swą zgodę na objęcie protektoratu i obiecał w razie niemożności przybycia, przysłać na tę uroczystość specjalnego swego przedstawiciela.

Nie powiodło im się 1 sierpnia w Warszawie.

Demonstracje komunistyczne, zapowiadane i organizowane przez wywrotowców na 1 sierpnia, nie powiodły się zarówno w okolicy, jak i w całym kraju. W Warszawie aresztowano 450 komunistów.

Marynarze włoscy w stolicy.

Do Gdyni przybyła eskadra włoskich statków szkolnych „Piza” i „Ferruccio”. — Delegacja wspomnianych okrętów zawitała do Warszawy, gdzie w dniu dzisiejszym podejmowana była obiadem, wydanym przez ministra Zaleskiego na cześć admirała Ettore Rottyi

Dalsze przyjazdy oścyjalne.

Przyjazd komisarza Ligł Narodów w zwiedzanie Wystawy, a o godz. 22 odjazd do Gdyni.

PIEGI
zólte plamy, opalenizne, usuwa pod gwarancją, bieli skórę, aptekarza
Jana Gadbuscha
AXELA-KREM
1/2 słoika 2,50 zł, 1/4 słoik 4,50 zł., do tego mydło „Axela” 1 kawałek 1,25 zł.
Do nabycia w aptekach, drogerjach, składach aptecznych i perfumerjach lub wprost w firmie
J. Gadbusch Poznań, ul. Nowa 7

Poznań-Barcelona.

W celu upamiętnienia P. W. K. i spopularyzowania jej nie tylko w kraju, ale i zagranicą, odbędzie się w najbliższym czasie lot propagandowy bez lądowania na linii Poznań-Barcelona.

Lot ten odbędzie się samolotem polskim, konstrukcji lubelsk. firmy, która przygotowuje do lotu odpowiedni płatowiec.

Departament lotnictwa udzielił już pozwolenia na lot i wyznaczył jako pilota majora Makowskiego, jednego z najlepszych i najpoważniejszych lotników polskich.

Powszechna Wystawa Krajowa ma na siebie wziąć koszty asekuracyjne lotu. Po przyjeździe naszego pilota do Barcelony zostaną złożone przez niego wyrazy pozdrowienia i życzeń z P. W. K. zarządowi wystawy w Barcelonie.

Raid powyższy będzie niewątpliwie znakomitym środkiem do dalszej popularyzacji P. W. K. zagranicą, a również doskonałą propagandą świetnie rozwijającego się lotnictwa w Polsce.

Konferencja Marsz. Piłsudskiego z min. Składkowskim.

W dniu 30 lipca Marsz. Piłsudski przyjął zastępcę prezesa Rady ministrów gen. Składkowskiego i odbył z nim dłuższą konferencję.

Granat rozerwał w strzepy cztery osoby a dalsze cztery śmiertelnie poranił.

Na polach w Uhrynowie Dolnym wydarzyła się straszna katastrofa. Pasterze znaleźli na polu granat, który wraz z grupą gimnazjalistów zaczęli rozbierać. Nagle granat eksplodował. Skutki eksplozji były przerażające. — Czterech chłopów zostało rozerwanych w strzepy. Siła wybuchu była tak wielka, że strzepy ciała zostały wyrzucone na sąsiednie drzewa. Czterech innych zostało poranionych bardzo ciężko. Eksplozja pobrywała im ręce i nogi. W drodze do szpitala jeden ranny zmarł. Stan reszty jest beznadziejny.

„Polonja” przewiezie do Ameryki materiały o P. W. K.

Dowiadujemy się, że wydział propagandy PWK zamierza wykorzystać lot transatlantyczny „Polonja” i dostarczy lotnikom pewną ilość materiału informacyjnego o P. W. K., wiedząc, że lotnicy przewiozą go do Ameryki.

Korzystną propagandą P. W. K. w Anglii jest wyjazd 500 harcerzy polskich na święto zjazdu skautów w Anglii, którzy wzięli z sobą również materiał informacyjny.

Czy śmiesz wątpić jeszcze dziś by należyć do jednego z towarzystw przysposobienia Wojskowego? Odpowiedź znajdziesz czytając gazetę z której codziennie osiągniesz wiadomości organizacyjne tego rodzaju towarzystw innych Państw

STRZECHA RODZINNA

Bezpłatny dodatek niedzielny do „Przeglądu Pomorskiego“

Nr. 31

Niedziela, dnia 4 sierpnia 1929

Rok II

Na niedzielę jedenastą po Świątkach Ewangelja

św. Marka rozdział 7, wiersz 31 — 37.

Onego czasu, wyszedłszy Jezus z granic Tyryjskich, przyszedł przez Sydon do morza Galilejskiego, przez pośrodek granic Dekapolskich. I przywieśli Mu głuchego i niemego, a prosili go, aby rękę włożył. A odwiódłszy go na stronę od rzeszy, wpuścił palce w uszy jego: a splunawszy, dotknął języka jego. A wejrzawszy w niebo, westchnął, i rzekł mu: Effeta, to jest, otwórz się. I wnet się otworzyły uszy jego, i rozwiązała się związka języka jego, i wymawiał dobrze. I przykazał im, aby nikomu nie powiadali. Ale On im więcej zakazywał, tem więcej rozślawiali, i tem bardziej się dziwowali, mówiąc: Dobrze wszystko uczynił, i głuche uczynił, że słyszą, i nieme, że mówią.

Święty Jan Nepomucen. W dwusetną rocznicę kanonizacji.

Św. Jan Nepomucen czczony jest szczególnie w Polsce. Na rynku w Poznaniu znajduje się jego figura, wieńczona corocznie w dniu Świętego w kwiaty i girlandy. W dwusetną rocznicę jego kanonizacji warto przypomnieć kim był Święty i za jakie to cnoty został kanonizowany.

Św. Jan Nepomucen urodził się około r. 1380 w Nepomuku, czeskim miasteczku o kilka mil od Pragi. Otrzymał stopień doktora teologii i prawa kościelnego w uniwersytecie praskim, przyjął święcenia kapłańskie. Wielki dar słowa, którym jako kaznodzieja zajaśniał, i żywot świątobliwy sprawiły, że mnóstwo grzeszników zostało nawróconych. Syn i następca Karola VI., Wacław, wezwał Jana Nepomucena, będącego już kanonikiem praskim, na kaznodzieję nadwornego. Małżonka króla, Zofja, znękana zgryzotami, jakich jej przyczyniały gwałtowne postęпки i nierząd męża, ster sumienia swego powierzyła Janowi i z zapa-

łem oddała się ćwiczeniom nabożnym. Wacław, powziawszy niesłuszne podejrzenie o cnotę swej małżonki, przywołał Jana i zażądał, aby mu wyjawiał, co małżonka wyznała na spowiedzi. Wzdrygnął się na te słowa św. kapłan i stanowczo odmówił temu żądaniu. Wacław, zataiwszy wewnątrz gniew i zemstę, czekał na sposobność, która się niedługo nastreczyła. Król pragnął na stanowisku opata w klasztorze benedyktyńskim w Kladsubach osadzić swego ulubieńca Hinka Pluha. Tymczasem św. Jan jako wikariusz generalny arcybiskupa praskiego przeprowadził zatwierdzenie bogobojnego. O. Odelunesa wbrew woli królewskiej, a ze względu na prawa i dobro Kościoła. Wacław IV, dotknięty tem pominięciem swej królewskiej woli rozkazał uwięzić św. Jana i trzech innych kapłanów i oddać ich torturom, przyczem sam własnoręcznie przypiekał im boki gorzącą pochodnią. Owi trzech kapłani ulegli woli królewskiej, wytrwał tylko nieugięty św. Jan Nepomucen. Król, doprowadzony do wściekłości tą nieugiętością świętego męża, kazał okuć Jana w kajdany i objawił mu, że wprzód wolności nie odzyska, aż wyjawi grzechy małżonki króla. Daremne jednak były wysiłki króla. Św. Jan pomny na obowiązek tajemnicy spowiedzi, tajemnicy tej i obowiązku nie naruszył.

Królowa, dowiedziawszy się o tem, rzuciła się do nóg małżonkowi i błaganem i łzami wyjednana uwolnienie Jana. W krótkce atoli król przywołał go do siebie i rzekł, iż jedno ma tylko do wyboru: umrzeć lub wydać grzechy królowej. Święty nie rzekł ani słowa. Wtedy Wacław, nie znając już granicy złości, zawołał: „Precz z tym nędznikiem, wrzucić go w rzekę, skoro mrok zapadnie, aby lud nie widział“. Jan Nepomucen mając ręce i nogi związane, wrzucony został w rzekę Moldawę z mostu praskiego r. 1393. Ale nadaremnie Wacław usiłował pokryć swoją zbrodnię tajemnicą. Światłość niebieska otoczyła ciało, płynące po wodzie. Wydała się straszna tajemnica.

Liczne cuda działy się za przyczyną Świętego. Bullę kanonizacji ogłosił Ojciec św. Benedykt XIII. w roku 1729. Mija właśnie 200 lat.

Złote myśli.

Oznaką wielkiej i silnej duszy jest za przykładem Boga wyprowadzać dobro ze złego. —
(ks. Didon.)

Dzieło ogromne nigdy* w krótkim czasie się nie dopełnia; tysiąców cierpień trzeba, by zbawić naród jakiś; by zbawienie nastąpiło ziemi, trza było śmierci Boga.
Z. Krasieński.

Wskazówki praktyczne

przy stosowaniu kąpeli rzecznych.

1) Nie wchodzić zgrzany do zimnej wody. Kąpiel powietrzna i ochłodzenie ciała, zastosowane przed wejściem do wody stwarzają jakoby przejście między ciepłotą wody a ciepłotą ciała.

2) Nie wchodzić do wody z pełnym żołądkiem.

3) Nie stój w wodzie ale wykonuj ciągle ruchy, by pociągnąć do równomiernej pracy nie tylko wszystkie mięśnie, ale także serce i płuca i w ten sposób osiągnąć dla zdrowia jak największe korzyści.

4) Nie wskakuj nigdy do nieznanego ci wody. Często znajdują się w niej pnie drzew lub inne większe przedmioty, na które wskakiwać, może być rzeczą wielce niebezpieczną.

5) Unikaj przemęczenia przez długotrwałe pływanie. Bez prawidłowego i systematycznego treningu można łatwo osłabić serce.

6) Nie pozostawaj w wodzie tak długo, aż cię opanuje uczucie zimna. Zbyt silne ochłodzenie ciała jest szkodliwym i wywołać może t. zw. choroby z przeziębienia.

7) Gdy po kąpeli nie można osuszyć ciała w słońcu, wycieraj je mocno zapomocą grubego ręcznika.

8) Kąpiel jest wtedy skuteczna, jeżeli po wyjściu z wody, występuje przyjemne uczucie ciepła. Gdy kto zanadto, po krótkiej nawet kąpeli marznie, zrobi lepiej, jeżeli zaniecha zimnej kąpeli i zasięgnie porady lekarza.

Dr. E. Szalit (Tarnów)

ROZMAITOŚCI

Jak sprytny proboszcz unieszkodliwił zbrodniarza.

Niedawno wyszedł z więzienia włamywacz, złodziej kieszonkowy, paser i oszust karciany w jednej osobie, Jan Kobylak, po odcierpieniach siedmioletniej, kary więzienia, idąc drogą zauważył wiszącą na płocie księżą sutanę.

Niebieski ptak nie namyślał się długo, przebrał się w kapłański strój, i zaszedł tak do proboszcza w Chodorowie, pragnąc przenocować na plebanji, jako że księdzu nie wypada przecież nocować po karczmach. Proboszcz przyjął gościa, który w czasie rozmowy po kolacji odpowiadał mu „arabskie” historie o swoich przejściach życiowych.

Proboszcz słuchał tego wszystkiego cierpliwie pokiwał głową, ale powziawszy pewne podejrzenia co do prawdomówności opowiadającego, postanowił gdy nadszedł wieczór, położyć kres oszukańczej zabawie. Igdy skończył: „No — czasby już iść spać. Ale, czy ksiądz odmówił już dzisiaj brewarz?”

Kobylak zbaraniał i odpowiedział. „Jeszcze nie”. — W takim razie brewiarz odmówimy wspólnie — zaproponował proboszcz i podał modlitewnik gościowi. Ten wziął wprawdzie książki do ręki, pocił się i krztusił, ale rozumiejąc, że

nie będzie mógł wybrnąć już z ciężkiej sytuacji, rzucił brewiarzem o ziemię i pędem wybiegł na ulicę, gdzie go zatrzymał posterunkowy, zdziwiony tą niesamowitą ucieczką „księdza”.

Wolał mieć bzika, niż nieprzyjemności na tamym świecie.

W starych księgach hebrajskich znajdują się przepisy, dotyczące wszystkich okoliczności życia codziennego. Naprzykład sprawa rozniecania ognia w sobotę traktowana jest bardzo obszernie.

Świec szabasowych nie wolno gasić. Muszą splotać doszczętnie. Jeżeli zdmuchnie je wiatr, wtedy do zapalania wzywa się człowieka obcej wiary. Nie tylko świecy, ale wogóle żadnego ognia dotykać w szabes nie wypada.

W nocy z piątku na sobotę w Warszawie w mieszkaniu p. Mendla Cytusa (Leszno 66) stało się nieszczęście. Resztką świecy spadła z lichterza na obrus, stoczyła się na otomanę i wznieciła pożar. Zroszone parafiną poduszki stanęły w ogniu. Demownicy chcieli lać wodę na łatwopalne meble, lecz stary patriarcha przeciął im dostęp do kanapy.

— Precz — krzyknął — nie ruszać świętego ognia!

Po chwili pokój napelnił się dymem. Od otomany zajęły się firanki. Ogień zauważyli sąsiedzi. Dozorca pobiegł do telefonu. Gdy przed dom zajęchała straż pożarna, z kanapy były już zgliszcza. Mendel Cytus latał po mieszkaniu jak opętany, nie dopuszczając krewniaków do kranu z wodą.

W ciągu paru minut strażacy usunęli niebezpieczeństwo. Musiano wyrąbać część podłogi.

— Panie, pan chyba ma bzika — zwrócił się sierżant straży ogniowej do patriarchy.

— Może być — odparł — już ja wolę mieć bzika, niż nieprzyjemności na tamym świecie.

„As” w rękawie przebity sztyletem.

Dramatyczna scena w klubie gry. W jednym z eleganckich klubów w Bukareszcie, gdzie uprawia się grę w karty o bardzo wysokie stawki rozegrała się dramatyczna scena.

Jeden z członków klubu od szeregu miesięcy przebywający stale w Bukareszcie, Brazylijczyk z pochodzenia, a mający opinię bardzo bogatego człowieka, przyjmowany w najlepszych towarzystwach stolicy Rumunii, grał z niesłychanym szczęściem i kilka razy rozbił bank.

Nagle jeden z obecnych „klubowców” młody szlachcic rumuński wyciągnął sztylet z kieszeni ubrania i rzuciwszy nim z niezwykłą siłą i zręcznością, przygwoździł rękaw marynarki Brazylijczyka do stołu karcianego.

Powstało zamieszanie i wśród ogólnego wzburzenia młody Rumun zawołał, iż żąda, aby sekretarz klubu sam wyjął sztylet z rękawa Brazylijczyka i następnie rękaw ten zrewidował albowiem są w nim ukryte karty.

Ideaty.

*Ideątem były kiedyś
Panny skromne i cnotliwe,
Po klasztorach wychowane,
Bogobojne, wierne, tkliwe.*

*Ale zwolna, z biegiem czasu
Poginęły gdzieś dziewice.
Wnet ostatnie Mohikanki
Przerobiono na chłopczyce.*

*Usuwano w imię mody,
Co kobieca zmyśli główka,
Aż zostały im zeledwie
Listek z figi i paziówka...*

*Poszły w kąpatelnie, rondle,
W sporcie ugrzązł talent babski
Miast do kostek, kiecki kuse,
Miast rożańca, — romans.....*

*Tak to nasze skromne panny
Z biegiem czasu się zmieniały.
Dziś nastały inne czasy
No — i inne ideały.*

Okazało się że sztylet przeszył asa w samym środku i przedziurawił jeszcze kilka innych kart.

Młody Rumun od pewnego czasu obserwował już Brazylijczyka, który wydał mu się podejrzanym i zauważył właśnie, że ten wsunął kilka kart do swego rękawa.

Rzekomy Brazylijczyk rzucił się do ucieczki.

Przytrzymano go wszakże i okazało się, że nie jest on wcale Brazylijczykiem, ani milionerem, ale zawodowym szulerem karcianym i oszustem, a z pochodzenia Grekiem.

Wielki okręt w cyfrach wygląda imponująco.

Okręt niemiecki „Bremem“, który ustalił, nowy rekord w podróży transoceanicznej z Europy do Ameryki osiągnął również i w innej dziedzinie rekord w postaci gigantycznych cyfr. Długość tego okrętu wynosi 286 m., szerokość 32 m., pojemność 50.000 ton. Obydwa kominy okrętu posiadają średnicę 15 m. przy wysokości 35 m. ponad zwierciadło wody. Każda z czterech z brązu ulanych śrub okrętów waży 17.000 kg. Wszystkie razem zatem przedstawiają imponującą wagę 68.000 kg. Trzy kotwice z łańcuchami przedstawiają ogólną wagę 430.000 kg. Na budowę okrętu zużyto 22.000 ton samego metalu.

Dla 2.500 pasażerów i 1.000 ludzi z załogi zabrano na pierwszą podróż okrętu „Bremen“ następujące prowianty; prawie 1.000 centnarów mięsa, 280 cent. ryb, 440 cent., mąki, 90.000 jaj, 300 hl. piwa, 15.000 flaszek wody mineralnej itp.

Wszystkie miejsca na pokładzie okrętu „Bremen“ na podróż powrotną z Ameryki do Europy zostały wysprzedane.

Domician.

(Powieść z pierwszego wieku dziejów chrześcijańskich, osnuta na tle historycznym.)

II.

Cesarz.

(Ciąg dalszy).

9

— Sygamber nie kłamie nigdy — odrzekł zapytany ponuro — a końskie mięso i miód lepsze niż rzymskie przysmaczki. Germanowie nie wtykają sobie piórka w gardło, gdy sobie pojedli do syta. Pfe! Rzymianie żrą i piją, potem wyrzucają to z siebie, aby dalej żreć i pić mogli. Pod tym względem Rzymianie przewyższają Germanów.

— Wiesz ty — ciągnął dalej Stefan w tym samym tonie — że wróżka z twego naroda przybyła do Rzymu w nadziei, że ją cesarz pojmie za żonę?

— Sygamber zna kapłankę Gandę. Dziewice niemieckiego narodu są wstydlive i czyste; Rzymianki rozwiozłe, pfuj! Ganda święta prorokini, Odyn posyła ją do cesarza. Germanowie nie są skrytobójcami, Germanowie otwarci!

Stefan nie zrozumiał znaczenia ostatnich słów i chciał dalej drażnić niewolnika, aż póki by nie zaczął mówić po niemiecku, gdy wtem nadszedł służący z poleceniem, by chłopcy udali się natychmiast do matki, a Sygamber żeby ubrał się odświętnie, bo miał jako praecursor (taufer) iść przed lektyką pani do miasta. Było w Rzymie zwyczajem, że kobiety znakomitych rodów, udając się gdzieś w odwiedzinę, odbywały drogę w lektyce, przed którą szedł rosły i silny służący dla robienia przejścia wśród tłumów.

W godzinę potem dwie lektyki wyruszyły z pałacu drogą ku Palatynowi. W jednej była Domicylla, w drugiej dwaj chłopcy. Przodem, w czerwonej barwie przybrany, z laską poztacaną, szedł poważnym krokiem Sygamber, wołając co chwilę „cedite“, t. j. ustąpcie, dla zrobienia wolnego przejścia. Im bliżej forum tem większy był ruch, więc nieraz musiał Sygamber użyć i siły.

— Gwałtu — zawołała jakaś gruba kobiecina. — Czy ten wót myśli, że wiażką siana?

— Ja tylko delikatnie na bok usunąć „cedite!“ — odparł praecursor głębokim basem.

— Uważaj na fałdy mojej togii! — zawołał z gniewem jakiś wysmukany elegancik.

— Bogowie! toż to słoń wyrwał się chyba z cyrku — zawołał inny.

„Ceditel ceditel“ powtarzał ze spokojem German i usunął po swojemu „delikatnie“ tłoczących się ludzi.

Wreszcie stanęła lektyka Domicylli przed pałacem i za chwilę znaleźli się nasi znajomi w przedpokojach cesarskich. Gdy cubicularius wezwał ją, by z dziećmi poszła za nim, ciężar jakiś nieznośny przygniótł jej serce, zdawało się jej, że w ziemię się musi zapaść.

(Ciąg dalszy nastąpi).

ZAGADKI

1

Littera doset,
Littera nocet"
Łacińskie brzmi przysłowie
Podobnie w polskiej mowie;
To, co na ścianie
Przy małej zmianie —
Gdy zgłoskę początkową
Przybiórę za końcową,
Posiadać wolę
Raczej przy stole
Przy uczele, przy śniadaniu,
W każdym wogóle daniu.

2.

Pierwsze i trzecie
Najsilniej w lecie
Jawić się może!
Drugie i trzecie
Pewnie znajdziecie
W stajni, w oborze;
Wszystko z omastą;
Środek i ciasto
Rad w usta włożyć.

3.

Część pierwsza dwuzgłoskowa
Mknie Wisłą od Krakowa;
Część drugą zaś znajdziecie
W helleńskim alfabcie;
Kto jest przy apetycie
Ten coś zje obficie.

4.

Drugie wprost i pierwsze wspaniale
Znane pospolicie
Trzecie na zwierzchności znak
Skraca ludzkie życie;
Teraz te cztery zgłoski zwiąż
Zgrabnie w jedno słowo,
A powstanie z tego mąż,
Który broni głowę.

Rozwiązanie zagadek z nr. 29.

1. miłoślerdzie,
2. karp-kark,
3. moździerz,
4. Batory.

Trafne rozwiązanie zagadek nadesłali:
Błażków, Górecki — Papowo Bisk.
Złych rozwiązań nadesłano 15.
Z powodu małej ilości trafnych rozwiązań losowanie nie odbyło się.

WESÓLY KĄCIK

Dotrzymał słowa.

— Jak tam, panie majstrze, obiecaliście mi przez 8 dni nie wypić ani kropelki piwa. Czy dotrzymaliście słowa?

— Tak, panie doktorze, w ostatnim tygodniu piłem tylko sam koniak.

Ślicznie wychowana.

Żona: Co za straszny los kobiety, tak wychowanej, jak ja, mieć za męża takiego pijaka i gbura!

Mąż (wracający w nietrzeźwym stanie późno w noc): Ślicznie wychowana, kiedy po północy kłóci się z pijakiem i gburem!

W szkole.

— Powiedz mi, Gapicki, jak jest tryb rozkazujący od słowa jechać?

— Wio, panie psorze.

Mały prowokator.

— Tatusiu, nasz nauczyciel tatę obraził.

— Mnie? w jaki sposób?

— Nazwał mnie osłem.

— To przecież ciebie, a nie mnie.

— No, tak... ale mały osioł bywa zawsze synem starego osła.

Tandeta.

— Poznałem moją żonę w domu towarowym Szwindel i Sp.

— Znam go, znam: mają tam towar tani ale bardzo lichy.

Recepty.

— Bardzo to brzydko, że tak często ludzie widują cię z aptekarzem nawet teraz, kiedy zareczyłaś się z doktorem.

— Trudno, to jedyny człowiek, który potrafi odczytać listy mego narzeczonego.

Znawca.

— Jak ci się podobało w Wenecji?

— W Wenecji? Wystaw sobie — wpadłem.

Miałem tylko dzień czasu na zwiedzenie miasta i akurat wszystko było zalane!

Dobra rada.

— Nigdy nie wsiadaj do przedziału, w którym siedzi sama, młoda ładna niewiasta, bo nigdy nie możesz tego przewidzieć, czy nie jest to przypadkiem twoja przyszła żona!

Ważna przyczyna.

Żona: Mężu, musisz zaraz postarać się o psa.
Mąż: A to dlaczego?

Żona: Wyobraź sobie! Przyjaciółka moja widziała mnie wychodzącą ze składu mięsa końskiego i musiałam jej naturalnie powiedzieć, że byłam po mięso dla naszego psa.

Rozpowszechniajcie
„Przegląd Pomorski”

KRONIKA

Chelmska, dnia 3 sierpnia 1929 roku.

Kalendarzyk.

Niedziela. Dominika.
Poniedziałek. M. B. Snieżnej.

NOCNY DYŻUR LEKARSKI.

Dyżur niedzielny i tygodniowy dla członków Pow. Kasy Chorych pełni w tym tygodniu p. dr. Przewoski.

DYŻUR NOCNY APTEK.

Dyżur nocny pełni Apteka „pod Orłem“ p. Wolskiego.

— **Żniwa już w biegu.** Niedawne dni upalne zadecydowały rozpoczęciu żniw, które w roku obecnym z powodu późnej wiosny i długotrwałych chłódów i tak już się opóźniły. Szczególnie na lżejszych gruntach już żniwa w najlepszym są biegu. Okres obecny to dla rolnika najmoźniejsza, najcięższa pora. Wstaje już rano przed wschodem słońca, a upuszcza teren pracy, gdy już słońce znikło dawno za nieboskłonem. Nie może baczyc na skwar słoneczny, na upał nieznośny, wśród którego mieszczuch nie chciałby pracować! Po wypoczynku krótkiej nocy znowu stanąć musi przed łanem... Chętnie jednak pracuje i radośnie, gdy zboże gęste, a kłosa pełne... W tym roku na szczęście plony są zadawalniające. Bogu dzięki! — cieszy to przecież i rolnika i mieszczanina. Wszyscy jesteśmy bowiem zainteresowani w dobrych zbiorach — i producenci i konsumenci. Jednak z obawą pewną dziś rolnicy patrzą w przyszłość. Bo jeżeli ceny na zboże pozostaną takie — jak obecnie — a pobyt na zboże będzie tak słaby, jak obecnie — że prosto rolnik prosić się musi, żeby od niego kupiono zboże, to kiepska otwiera się jemu mimo dobrych żniw perspektywa.

— **Baczność Polki!** Przy tut. towarzystwie gimnastycznym „Sokół“ utworzono oddział „Sokolic“, którego organizatorką jest p. Kolendzina, żona zacnego Obywatela chełmińskiego i współwłaściciela firmy „Zbożowiec“ p. Kolendy. Nie ulega dziś wątpliwości, że gimnastyka jest podstawą zdrowia, jest jednym z najsilniejszych filarów higieny. Kto dba o swe zdrowie ten nie wątpi o jej dodatnich wpływach na organizm. Nadaje się łatwa sposobność dla płci pięknej, gdyż przy tow. „Sokół“ utworzono oddział „Sokolic“.

Która z przedstawicielek płci pięknej dba o swe zdrowie, pragnie zahartować swe ciało i wyćwiczyć siły, niech czempredzej spieszy do p. Kolendziny i zapisze się do oddziału „Sokolic“. Pamiętajcie o hasle „W zdrowym ciele, zdrowy duch“!

— **Baczność druhowie „Sokoli“.** W dniu 18 bm. odbędzie się wycieczka tow. gimn. „Sokół“ do parku w Warszewicach. Bliższe szczegóły podamy w odpowiednim czasie.

— **Od 1 października lokatorzy nie płacą za świadczenia.** Z dniem 1-go lipca komorne za jedno i dwupokojowe mieszkania zostało podniesione do wysokości 73 proc. komornego przedwojennego. Równocześnie z podwyżką komornego odpadł obowiązek pokrywania przez lokatorów świadczeń, jak opłaty za czyszczenie kominów, dostarczenie światła do sieni, schodów i korytarzy, wywóz śmieci i wydatki na wynagrodzenie dozorców domowych. Zgodnie z artykułem 7 ustawy o ochronie lokatorów wydatki wymienione wyżej pokrywać mają wyłącznie właściciele nieruchomości. Od 1-go października rb. wysokość komornego od jednego i dwupokojowych mieszkań wynosić będzie 75 proc. komornego od przedwojennego. Z dniem tym odpadną dalsze opłaty lokatorów jak: za wodę, kanały wywóz nieczystości, a które zgodnie z postanowieniami ustawy o ochronie lokatorów pokrywać będą właściciele nieruchomości.

— **„Szczęść Boże“** — Powyższem hasłem zagaił prezes p. Wónatowski zebranie Zjednoczenia Zawodowego Polskiego. Z powodu nieprzybycia sekretarza, prezes przystąpił do dalszego punktu porządku dziennego, do sprawozdania ze Zjazdu rzemieślników i robotników Z. Z. P. w Poznaniu. Sprawodawca zaznaczył, że na zjeździe tym uchwalono między innymi założyć kasę pośmiertną, do której członek płaci 1 zł. wstępniego i 10 gr. składki tygodniowej, a jako zasiłek otrzymuje: po roku członkostwa 100 zł., po dwu latach 200 zł., po 3 latach 300 zł., po 4 latach

Przed jubileuszem Zw. Tow. Kupieckich na Pomorzu.

Zbliża się dzień manifestacyjny kupiectwa pomorskiego z okazji jubileuszu 10-lecia Związku Towarzystw Kupieckich na Pomorzu.

Jak wiadomo, celem uświetnienia tej rocznicy Związek wydaje „Księgę Pamiątkową“ obrazującą za pomocą artykułów życia handlu pomorskiego, oraz za pomocą ilustracji placówki kupieckie na Pomorzu. Księga ta musi ukazać się w szacie, odpowiedniej do roli i znaczenia kupiectwa pomorskiego i przez specjalną delegację wręczona będzie p. Prezydentowi Rzeczypospolitej.

Kto dotąd nie zamówił w tej księdze opisu

swej firmy, niech zwróci się natychmiast po informacje do Centrali Związku, Grudziądz, ul. Wybickiego 29.

Uroczyste chwila musi wypaść godnie, dlatego też Naczelna Organizacja Związkowa nie wątpi, że w dniu tym kupiectwo solidarnym wysiłkiem doloży cegiełkę pod przyszłe dzieje polskiego handlu na Pomorzu.

Pierwsza ta monografia kupiectwa pomorskiego rozesłana będzie do wszystkich placówek handlowych.

400 zł., a po pięciu sześciu i. d. d. latach członkostwa 500 zł. Członek nie płaćący składki — jak opiewa statut — przez 4 tygodnie, zostaje z listy członków wykluczony przez zarząd główny w Poznaniu. W dyskusji na temat utworzenia kasy pośmiertnej przemawiali pp. Stankiewicz, Witkowski, Rutkowski, Zagacki, Sobieralski i inni. Z kolei p. Malchrowicz wygłosił referat na temat ciężkich i trudnych zadań, które robotnicy muszą sobie jeszcze wywalczyć, lecz z drugiej strony napiętnował brak jedności i zainteresowania u członków. Wydział robotniczy sam zrobić nic nie może — mówił referent — koniecznie potrzeba nam pomocy ze strony członków. W dyskusji nad referatem zabierali głos: pp. prezes Wónatowski, Sobieralski, Murawski i inni. W dalszym ciągu wczorajsze zebranie uchwaliło następującą rezolucję: „Zebranie robotników cukrowniczych Z. Z. P. domaga się podwyższenia płacy, 14-to dniowej gratyfikacji oraz podwyższenia deputatu“

Po omówieniu kilka jeszcze spraw czysto wewnętrznych prezes solwował zebranie hasłem „Szczęść Boże“.

— **Zwolnienie samochodów osobowych, będących w posiadaniu przedsiębiorstw przemysłowych i handlow. od opodatkowania jako przedmiot zbytku.** Wobec pobierania przez poszczególne związki komunalne właścicieli samochodów osobowych, podatku od posiadania przedmiotów zbytkowych (lukusowych na podstawie art. 25 punkt 3 ustawy z dnia 11 VII. 1923 r. o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych Izba Przemysłowo-Handlowa zwróciła się do kompetentnych czynników z memorjałem, wskazując na potrzebę zwolnienia od tego opodatkowania samochodów osobowych, będących własnością poszczególnych przedsiębiorstw przemysłowych i handlowych a niezbędnych dla celów zarobkowych danego przedsiębiorstwa. Naskutek tego memorjału związki komunalne otrzymały zlecenie zwolnienia od podatku lukusowego tych samochodów osobowych, co do których odpowiednia organizacja gospodarcza wyda opinię, że konieczne są dla celów zarobkowych danego przedsiębiorstwa. Podając powyższe do wiadomości zainteresowanych, zaznaczamy, że odnośnie do sfer gospodarczych Pomorza, zaświadczenia wydaje Izba Przemysłowo-Handlowa w Grudziądzu.

— **Kino „Polonia“** wyświetla dziś w sobotę i jutro w niedzielę ostatnie dwie serje obrazu pt. „Szerlok Holmes w Ameryce“ i to: **Walka Holmesa z szatanem i Tajemnicą... siódemki.** Uwaga, dziś w „Polonii“!

Nadesłane.

(Za ten dział redakcja nie odpowiada).

Brak wychowania.

W dniu wczorajszym zjawił się w pewnej kawiarni przy ulicy Toruńskiej gość, znany nam dobrze kier. biura adw. z Torunia. Bez powodu ów pan zaczął poważnych Obywateli naszego miasta, którzy znajdowali się w towarzystwie pozamiejsc. gości, używając wyrażeń pod adresem osoby w wieku 63 letnim, którychby się prosty chłop powstydział. Na kilkakrotne upomnienie ze strony gości, by nie wtrącał się do spraw jego się nie tyczących, „ów jegomość“ wytwarzał w dalszym ciągu swe awantury, a na napomnienia wcale nie reagował. Zachowanie p. tego odznaczyło się już tak bardzo, że gospodarz tej kawiarni zmuszony był awanturnika z lokalu wyprosić.

Takie zachowanie się świadczy jedynie o tem, że osoba, piastująca urząd tak dostojny, osoba wykształcona, nie umie przybrać w lokalu publicznym odpowiedniej postawy, a tem samem udowodnia brak wychowania.

Z. i K.

Ruch towarzystw.

Baczność kręglarze! Dziś w sobotę o godz. 7-jej wiecz. odbędzie się **Walne Zebranie Tow. Kręglarzy „Bęc“.**

Baczność Marynarze Rezerwy! W niedzielę, dnia 4. bm. odbędzie się zebranie miesięczne Tow. Marynarzy Rezerwy w lokalu p. Kryglera o godz. 2-gej popoł. Uprasza się o liczny udział członków, sympatyków i gości.

Zarząd.

Tow. Śpiewu św. „Cecylii“ w Chelmsku. W dniu 5. 8. br. odbędzie się nadzwyczajne walne zebranie.

Na programie zmiana statutu.

Przy cierpieniach hemoroidalnych, objawach obrzęku wątroby, obstrukcji, popękaniach kiszki grubej, owrzodzeniach, parciu na mocz, bólu w krzyżu, ucisku w piersiach, niepokoju w sercu, zawrotach głowy stosowanie naturalnej wody gorzkiej Franciszka-Józefa sprawia zawsze przyjemną ulgę, a niekiedy i zupełne wyleczenie. Specjaliści chorób wewnętrznych zalecają takim chorym pić codziennie rano i wieczorem po pół szklanki wody **Franciszka-Józefa** ządać w apt.

Wiadomości kościelne

Na niedzielę, dnia 4. 8. bm.

- O godz. 6-tej msza św.
- O „ 6 1/2 msza św.
- O „ 8-mej msza św. w kaplicy św. krzyża na intencję Bractwa żywego Różańca
- O „ 9 msza św. wraz z poświęceniem sztandaru dla związku kolejarzy
- O „ 9 1/2 msza św.
- O „ 10 1/2 suma z kazaniem

Po południu o godz. 3 nieszpory a potem procesja na cześć Serca Jezusowego.

Urzędowe sprawozdanie targowe Komisji Notowania Cen.

Poznań, dnia 26. 7. 1929.

Bydło:

Woły:

b) pełnomięsiste, wytuczone woły 168 — 160

B. Stadniki:

a) pełnomięsiste, wyrosłe najwyższej wartości rzeźnej 160 — 164
b) pełnomięsiste młodsze 156 — 148
dobrze odżywione starsze 130 — 134

C. Jałówki i krowy:

b) pełnomięsiste wytuczone krowy najwyższej wartości rzeźni do lat 7 . 150 — 160
mniej dobre krowy młodsze i jałówki 140 — 144
jałówki 090 — 100
e) lichy odżywione krowy i jałówki 000 — 000

Cielęta:

b) najprzedniej. cielęta tuczne . 230 — 240
ssaki 210 — 220
d) mniej tuczne cielęta i dobre ssaki 190 — 200
e) liche ssaki 000 — 170

Świnie:

b) pełnomięsiste od 120 — 150 kg. żywej wagi 268 — 264
c) pełnomięsiste od 100 — 120 kg. żywej wagi 252 — 258
d) pełnomięsiste od 80 — 100 kg. żywej wagi 230 — 240
e) mięsiste świnie ponad 80 kg. 000 — 000
f) maciory i późne kastraty . 250 — 210

Popieraj przemysł krajowy!

Obywatelstwu m. Chełmży i okolicy

polecam się do wykonywania wszelkich prac

ślusarsko - budowlanych

jak: konstrukcji żelaznych, parkanów (siatkowych i żelaznych), ogrodzeń grobowych, instalacji wodociagowych i kanalizacyjnych, spawania autogenicznych (Autogenische Schweissung) wszystkich metali oraz reparacji pomp i rozmaite inne prace wchodzące w zakres ślusarstwa.

Pracę wykonuję solidnie, fachowo i pod gwarancją, po cenach konkurencyjnych. — Przy większych pracach daję dogodny warunki.

Posiadając wieloletnie fachowe doświadczenie, zapewnię mogę rzetelne przeprowadzenie wszelkich prac z gwarancją kilkuletnią.

Władysław Czarnecki

Zakład ślusarsko-budowlany

Strzelecka 2. CHEŁMŻA Strzelecka 2.

Wszelkie prace
w zakresie
dekarstwa

wchodzące, wykonuje pod
gwarancją po przystępnych
cenach

L. Zieliński.

Chełmża

ulica Jana Nr. 1.

PRZETARG PRZYMOSOWY.

W poniedziałek, dnia 5 bm.
o godz. 9 ej przed poł. sprzedam przy
ul. Sienkiewicza 33 za gotówkę naj-
więcej dającemu

1 umywalkę

Chełmża, d. 3. 8. 29 r.

(-) Gramowski, kom. sądowy.

!! Wytwornia pończoch!!

Norbert Bekowski
CHEŁMŻA

Chełmińska 11.

poleca trwale

pończochy

począwszy już od 1.— zł.

skarpetki męskie już od 0 75 zł.

Przyjmuje także pończochy
jak i skarpetki do

nadwzięcia.**Wszystkie gatunki**

papy, lepnik, smołę,
trzeinę sufitową,
gwoździe papowe i trzcinowe,
cement portlandzki
i wszystkie

artykuły malarskieoraz wielki wybór **tapet**

jako i Sól bydłęca

oferuje po cenach konkurencyjnych

Hurtownia kolonialna i

fabryka wódek i likierów

Fa Borus i Czerwiński

Chełmża, ul. Strzelecka.

Kosy i sierpy znane najlepszej marki

Pleszewianka każda sztuka pod gwarancją

Łopaty, widły, szpadle

Podkowy podkowiec

Młotki do tłuczenia kamieni

Gwoździe wszelkiego rodzaju

Wagi do ważenia owoców

Łańcuchy wszelkiego rodzaju i pastwiskowe.

Wszelkie okucia budowlane i narzędzia
dla rzemieślników, jako sprzęty domowe
i kuchenne poleca po najniższych cenach

Wojciech Balcerowicz

Chełmża, Rynek 13.

W najlepszych gatunkach!!!

**MYDŁO i PROSZKI
do prania**

poleca po najniższych cenach

Wiktor Olszewski

Toruńska 36.

**Kandydatów
na szoferów**

przyjmuje każdego czasu
na najdogodniejszych
warunkach i przy najkrótszym czasie nauki

Szkoła Szoferów

Grudziądz

Fr. Lipińskiego

Mickiewicza 19. tel. 494

i 94 naprzec. Gazowni.

1000 ce szoferów o-

trzymało posady po uko-

ńczeniu kursu na kierowców samo-

chodowych.

Fabrykacja**czapek**

urzędniczych, wojskowych
i szkolnych, Przybory
mundurowe poleca

H. Bunn i Syn

Bydgoszcz

ul. Gdańska nr. 153

Wysyłka pozamiejscowa.

Nauki

księgowości, koresponden-
cji i stenografii
udziela

G. Vorreau

rewizor ksiąg

Bydgoszcz

ul. Jagiellońska 14.

Pilki

w rozmaitych wielko-
ściach i kolorach ma
stałe na składzie.

Druk. Przemysł.

**Bydgoska
Garbarnia i
Białoskórnia**

Bydgoszcz Jasna 17

Przyjmuje do gar-
bowania na rind-
boksy-Bokskalf, ał-
onówki, oraz garbu-
je wszelkie skóry
z włosiem.

Ogłaszajcie się
w
Przegl. Pomorskim

Pierwszorządne

Pianina

poleca

B. Sommerfeld

Największa

w Polsce

Fabryka Pianin

Bydgoszcz

Śniadeckich 56

Tel. 883 i 458

Tysiące

chorych na katar żołąd-
ka, wzdęcia, kurczu, bó-
le, niestrawności, brak
apetytu, ogólne osła-
bienie etc., odzyskało
zdrowie, używając ziół-
ka sławnego na cały
świat Doktora Dietla,
prof. sora Uniwersytetu
Jagiellońskiego. Ządaj-
cie bezpłatnej broszury
pouczającej. Adres:
Liszki, apteka.

Poszukuję
natychmiast zupełnie
pustego

składu

przy głównych ulicach
w centrum. — Czynsz
roczny zgóry. Oferty
kierować do admin.
Przegl. Pomorskiego
pod **natychmiast!**

Zamienie

pokój z kuchnią
na 2 pokoje lub je-
den z kuchnią.

Zgłosz. do Adm.
Przegl. Pomorskiego.

Srebro i złoto

oraz monety

kupuje po najwyższej
cenie dziennej

Gołębiowski

Zakład zegarmistrzowski i złotniczy Rynek 14

Posiadaczom**Radio - aparatów**

podaję niniejszem do wiadomości, że ładuję i reperuję

AKUMULATORY

oraz dostarczam takowe po cenach fabrycznych

Filip Kowalski Zakład ślusarski i elektr.

techniczny ul. Szewska 51.

Poszukuje się od

15 sierpnia b. r.

książkową

lub

książkowego

Oferty pod „Książ-

kowy” do administr.

Przegl. Pomorskiego

Panienka

z ładnym charakterem

pisma z dwuletnią

praktyką władająca

językiem polskim i

niemieckim poszukuje

posady w biurze

ewent. jako kasjerka

z kaucją. Oferty do

Przegl. Pom. pod

C. W.

Służąca

młodsza do wszystkich

prac domowych może

się zgłosić zaraz.

Z. ROSIŃSKI

Chełmża

Chełmińska 25.

Uczeń

do składu kolonial-

nego i sprzętów ku-

chennych potrzebny

od zaraz. Zgłoszenia:

Z. ROSIŃSKI

Chełmża

ul. Chełmińska 25.

Futra

damskie
i męskie,
skóry, spody,
kołnierze
i lisy

poleca

w wielkim

wyborze

FUTROPOL

Bydgoszcz

Stary Rynek 27.

Pracownia kuśnier-

ska na miejscu

czynna.

Telefon nr. 1957.

Formularze

Wykaz potrąceń na
państwowy podatek
dochodowy od uposa-
żeń służbowych (eme-
rytur i wynagrodzeń
za najemną pracę)

stałe na składzie

w Drukarni

Przemysłowej.

Dla nowożeńca

poszukuje się

2 do 3 pokojowego

mieszkania

w pobliżu Rynku

od zaraz

Zgł. przyjmuje Red.

Przeglądu Pomorsk.

pod B. L. IX.